

OBSAH

- ▶ 1 Úvodník
- ▶ 4 Letní kemp AZ
- ▶ 6 Setkání zemědělců
- ▶ 7 PAROZ na Praze 10
- ▶ 8 Doporučujeme
- ▶ 9 Festival lokální ekonomiky
- ▶ 10 Kalendář
- ▶ 11 Akce k Janu Husovi, Antikapitalistický kemp
- ▶ 12 Social Watch
- ▶ 13 Marek Hrubec: Odjištěná společnost
- ▶ 14 Marie Neudorfová: Kázání Jana Husa
- ▶ 15 Tiráž, kontakty

ODYSSEA ŘECKA A SLEPÁ ULÍČKA EU

Nejsledovanější zemí EU bylo letos nepochybně Řecko. Kolébka demokracie se totiž převrhla, tedy byla převržena. Tragédie přímo antických poměrů nezalehla zemi náhle, přicházela plíživě po desítky let, s každou drachmou, později eurem, které si vládnoucí kruhy půjčovaly na chod státu, ale neefektivně je utrácely. Země padla do faktického dlužního otroctví, když splácení dosažených úroků z dluhů vláda zvládá jen za cenu neobvyklého ždímání státního rozpočtu a splátky jistin kryje novými půjčkami. Tzv. partneři Řecka z EU, resp. Evropské centrální banky, a MMF vstoupili do případu, když pomohli Řecku splatit dluhy soukromým věřitelům, zejména z Německa a Francie. Řečené mezinárodní instituce, které si vytvořily státy Evropy, resp. světa, však vystupují vůči Řecku s podobnou tvrdostí jako soukromé subjekty. Navíc nutí řecký stát ke krokům, z nichž budou profitovat – opět právě soukromé subjekty.

Státní instituce a instituce vytvořené státy stojí proti státu a státům? Státy vznikly a jsou provozovány na základě jakési nepsané společenské smlouvy mezi vládci a obyvateli; obě strany mají přitom pocit nějakého profitu. Otázkou je, nakolik je tento pocit pravdivý či falešný. Nespravedlnost je v posledních desetiletích stále okatější ve stále více státech a v Řecku se už promítla do výsledků lednových voleb,

jejichž demokratičnost nikdo nepochybnil. Představa hnutí SYRIZA, jak s dluhy dál, ale narazila. Reprezentanti oligarchie, buržoazie, či jak tuto skupinu nazveme, v politických a finančních orgánech státu a států pochopili, že skončila etapa plíživého získávání pozic, a moc, kterou získali, musejí už otevřeně uchopit a přeměnit v „řádné“ vlastnění ekonomických statků.

SYRIZA byla jako nahá v trní. Ekonomické páky, které měla a má řecká vláda a řečtí občané k dispozici, resp. které byli ochotni použít, byly a jsou slabé. Řecké hospodářství v posledních letech ztrácelo výkon, zhoršovala se sociální situace, z nemalé míry kvůli restrikcím předchozích vlád naordinovaných

na radu „partnerů“ z EU a MMF.

Obecně lze říci, že každý státní rozpočet má rezervy na příjmové a výdajové stránce, že tam či onde je neefektivní. Řecko dlouhodobě vy-

ΣΥΡΙΖΑ

dává na zbrojení a armádu (měřeno poměrem výdajů vůči HDP) vysoko nad světový průměr. V poslední době asi dva až třikrát více, než jiné státy EU a NATO (kromě USA) – údajně kvůli obraně před Tureckem, partnerem z NATO. Pokud by Řecko snížilo výdaje na armádu z 4,5 % HDP na obvyklých 1,5 % HDP, bylo by „vysmáté“. Po dusivých restrikcích minulých vlád se totiž rozpočtové saldo letos pohybuje okolo nuly, takže úspory ze zbrojení by mohly jít na dluhy, nebo na uvolnění restrikcí a investice. Jak by se ovšem tvářili generálové a plukovníci? Nešly by na odbyt zase černé brýle? A jak by se tvářila Angela Merkelová a Francois Hollande, když by jejich zbrojovky přišly o kšefty? Sotva by přistoupili na

to, že jim Řekové pošlou zpět přebytečné tanky a ponorky a oni jim vrátí peníze. Ostatně když SYRIZA nabídla „partnerům“ vyšší zdanění bohatých, nebylo jimi viděno jako nutné, více totiž tlačili na snížení sociálních výdajů. Přitom snížení sociálních výdajů sníží spotřebu domácností, tj. domácí poptávku, a to v segmentu, který citelně více dolehne na tuzemskou produkci, tedy později sníží i daňové výnosy. Naopak zdanění vyšších příjmů snižuje jejich odtok do zahraničí ať již přímo, nebo jako platby za zahraniční zboží a služby. Odchod z eurozóny by samotné zadlužení neřešil, ale uvolnil by řecké vládě ruce v řízení národního hospodářství. Mohla by opět jako emancipovaná síla vstoupit do finančního sektoru a ovlivnit penězotoky, aby rozproudila investice a ekonomický výkon a získala zdroje na splácení dluhů. Pokud by „partneři“ byli partnery a zmrazili úroky třeba na úrovni inflace, nebo dluh přestali úročit či část dluhů smazali, byla by šance na sice dlouholeté, ale přece jen splácení dluhů. Místo toho „partneři“ usilují o privatizaci ziskového státního majetku, který do státní kasy přináší prostředky, a to s tím,

že část půjde na úhradu dluhů, část na nové investice. Prodá-li ale Řecko ziskové podniky, tak mu na splácení dluhů zůstanou jistě jen daňové příjmy, zatímco slibované příjmy z nových investic se naplnit vůbec nemusejí. Místo vrabce v hrsti vrabec (ani ne holub) na střeše.

Ta střecha je na konci slepé uličky. Vedla k ní dlouhá cesta a ještě mnohem delší odysseou bude cesta zpět. Řečtí voliči si desetiletí koho si volili ve volbách, které nikdo nenapadal, za svoji volbu tudíž musejí nést plnou zodpovědnost. Je a bude krutá, ale když si následky svých hlasování voliči neuvědomují rozumem, tak snad si je uvědomí životní praxí. Situace Řeků je o to těžší, že ti, jež se pasovali do pozice partnerů, přátel, kteří jim pomohou, tak jsou fakticky predátoři, pomáhající, leč do ještě hlubší bíd.

► Angela Merkelová

Řecko nemá v ruce žádný ekonomický nástroj, který by mohlo užít na obranu před soukromými či institucionálními ekonomickými predátory. Je to poučení pro všechny, kteří se chtějí vymanit z dluhových tenat. Musejí mít „krytá záda“, zajištěnou určitou ekonomickou (potravinovou, energetickou atd.) bezpečností, která zabrání sociálnímu rozvratu a politickým střetům. Podstatou je dostatečný výkon a skladba domácí ekonomiky. Domácí nejen ve smyslu umístění, ale především zaměstnanosti, užití výnosů, investic, daní, tj. podpůrných vazeb na jiné domácí subjekty, firmy, občany, veřejnou správu. Přitom to musí být v patřičném rozsahu a skladbě, protože když tři dny občany země nenakrmíte, tak politické odhodlání vadne. A dnes již nestačí jen nakrmit, příliš mnoho konzumentů není ochotno dlouho trpět snížením svého životního standardu. Občané a veřejná správa – pokud chtějí být politickým suverénem – musejí provozovat, ovládat, či kontrolovat nadkritické množství tuzemských, regionálních a místních hospodářských koloběhů, využívajících domácí pracovní sílu, surovinové a energetické zdroje

a zásobujících tuzemské obyvatelstvo, firmy a veřejnou správu základními potřebami a službami. Jaký podíl na trhu musí tato skupina obsluhovat, je u různého zboží a služeb různé, dle rizik, které by výpadek produkce soukromých firem mohl způsobit. V některých oborech musí být tato kostra páteří (energetika, voda apod.), někde jen nouzovou kostí pro případ ochabnutí soukromých svalů. Rozhodně ovšem nestačí tradiční pojetí státních podniků – tuneláři a korupčníci ukazují slabiny dosavadního způsobu řízení společných podniků. Veřejná správa a zaměstnanci musejí mít dostatečný vhled do jejich řízení, kontrolu či podíl na řízení, aby minimalizovali riziko zlovůle a chyby manažerů. Zdali to bude družstvo nebo akciovka a jaký bude mít kdo – stát, samospráva, zaměstnanci – akciový podíl, to je na konkrétních podmínkách. Zatímco fabrika na válečné zbraně nesmí podléhat žádnému ziskuchtivému faktoru, tj. vyloučena je i účast zaměstnanců a případný podíl místní samosprávy by mohl být jen na úrovni zabránění ekologických rizik, u výroby ponožek, kapesníků apod. je nutno zajistit zásah státu jen v krizových okamžicích. Někde musí mít větší vliv krajská samospráva, jinde místní, někdy mohou mít větší slovo zaměstnanci, jindy veřejná správa a určitě není apriorně vyloučena ani účast soukromých subjektů jako minoritních podílníků, spoluinvestorů apod. Vztah popsané struktury k soukromému sektoru by ostatně byl velmi citlivým místem, ale obsazení části tržního prostoru je vyváže-

► Alexis Tsipras

každý vlastník vystupující v tomto smíšeném modelu by přistupoval k výrobě a přicházel na trh s jinou motivací – zisk, udržení pracovních míst, uchování životního prostředí, ekonomický či sociální rozvoj regionu, bezpečnostní potřeby státu, kraje či obce – což by se odráželo i v samotné kvantitě a kvalitě produkce, což by spotřebitel mohl uvítat.

To je cíl a úloha pro ty, kteří si chtějí uchovat patřičnou míru svobody a neupadnout do otroctví jakkoli krásně maskovaného. Není to snadný úkol a je to zátěž. Žádá si to energii, čas, intelekt a morálku, více jednání a spolupráce než silového rozhodování. SYRIZA vstoupila do svého boje proti dlužnímu otroctví nepřipravena, s iluzí o všespásnosti ovládnutí vládních pozic. Její následovníci si musejí připomenout, že politika je umění možného – a můžete politicky jen tolik, kolik můžete ekonomicky, kolik dosáhnete sociálně, kolik zvládnete kulturně. V hektických časech jsou možné i skoky, v poklidnějších jen krůčky. Jak skoky, tak kroky je však třeba mít připraveny a být na ně připraven. Obávám se, že to žádná ze sil, která touží po skutečně občanské, demokratické společnosti, není, neboť si zatím neuvědomily, že pro střet s oponenty i na nejvyšší úrovni musejí mít připravenou alternativu zdola. ◀

Karel Růžička

SYRIZA VSTOUPILA DO SVÉHO BOJE PROTI DLUŽNÍMU OTROCTVÍ NEPŘIPRAVENA

no stabilizační funkcí. Ta sice omezuje rozlet soukromých producentů, ale uchovává nemalou domácí poptávku vítanou právě soukromým sektorem v dobách krizí. Navíc by byla tato struktura pro veřejnou správu potenciálním nástrojem tržní regulace, a to s jinými efekty, než má regulace přímá. Každopádně

NA LETNÍM KEMPU ALTERNATIVY ZDOLA

Letní kemp AZ se jako obvykle konal v polovině srpna ve východních Čechách, kde jsme se mohli těšit z pohostinství Václava Exnera a jeho paní. Kemp měl ovšem tentokrát obzvláště velkou důležitost, protože jsme na něm zvolili nový výbor a také připravili nové stanovy, které završí přeměnu AZ – jak žádá zákon – v zapsaný spolek.

S novým výborem vás ještě seznámíme v podobě medailonků v dalších číslech, prozatím jen stručně uvedme, že novým předsedou byl zvolen novinář Karel Růžička, známý z mnoha aktivit mimo jiné hnutí NeZákladnám. Dosavadní předsedkyně Ilona Švihlíková, zůstává členkou výboru, nově se k ní připojí novinář Zbyněk Fiala a expert na komunitní práci a lokální ekonomiku, Tomáš Tožička. Věříme, že nový výbor (a také nové stanovy) nám pomohou znovu „nakopnout“ činnost AZ, která se v předchozím roce dostala do útlumu. Kemp k činnosti dodal mnoho nových námětů, kterým se dále věnujeme. Kromě práce (a tentokrát se jí opravdu udělalo dost) jsme si našli čas i na naše hosty: přátele z Utopia (Eva Riečanská a Peter Vittek), kteří přijeli z Bratislavy, Františka Jonáše, který se nově stal členem AZ (ten přijel z Třebíče) a další milé hosty, které nás přijeli povzbudit. Podařilo se nám uspořádat již naše „tradiční“ podniky, jako je petanquový turnaj a střelbu ze vzduchovky na terč. Nově jsme si přidali kriket a shodli se, že ho pro úspěch zařadíme k našim oblíbeným sportům. Tam patří také kuželky, které hrajeme v DTJ Santoška, nedaleko našeho sídla na Smíchově.

V nabitém programu jsme probrali naše angažmá v platformě Spojenectví práce a solidarity a můžeme oznámit, že již 10. září se můžete těšit na náš seminář k tématu udržitelného rozvoje (viz pozvánka v tomto Zpravodaji). Předneseme na něm také vyhodnocení naší ankety k tématu, kterou řada z vás vyplnila. Nyní se podíváme na zajímavé výstupy. Na semináři vystoupí Katka Vojtíšková, Jirka Guth a Ilona Švihlíková.

Budeme také pokračovat v organizaci zajímavých akcí v Prádelně – komunitním

centru na Praze 5. Na září je naplánována beseda se senátorem za tento obvod, panem Václavem Láskou. Podrobnosti se ještě dozvíte z našeho webu, kde jako obvykle najdete plakátek s přesnými informacemi. Mezi velmi důležité informace patřilo shrnutí našich aktivit a dalších informací týkajících se participativního rozpočtu. Zde jsme byli velmi rádi za účast přátel z Utopia, kteří mají v této oblasti hodně co říci a také připravují natočení informativního filmu k tématu. Zhodnotili jsme naše dosavadní snahy, které v některých případech (Brno, např.) začínají nabývat konkrétnější obrysy. Ale zároveň jsme si také jasně řekli, že participativní rozpočet pro nás není a nebude jen „technikálie“, nebo snad prostředkem byznysu. Jakub Fišer, nový člen Utopia, se s námi podělil o velmi rozporuplné zkušenosti z Polska, kde se z radničních míst participativní rozpočet těší velké oblibě. Pokud se ovšem nestřetne podpora zdola a shora, jako se tomu naštěstí stalo např. v Novém Městě (část Bratislavy, informovali jsme Vás v předcházejících Zpravodajích), může dojít k velkému zklamání. AZ se shodla na tom, jaké obce dále monitorovat (Praha 10, a další) a čemu se budeme věnovat usilovněji tak, abychom do ČR dostali důležité prvky participace – jako je právě veřejné zvažování a diskuse.

K dalším velkým tématům patřilo družstevnictví. AZ již dříve vyjádřila svůj nesouhlas s novelou zákona o družstevních záložnách, která podle nás tvoří de facto likvidační dokument a tyto subjekty cíleně diskriminuje (zásada 1:10 je znevýhodňuje vůči jiným peněžním ústavům jiných forem – více např. na webové stránce <http://blisty.cz/art/75609.html>). Vyhodnotili jsme naše působení ve velkém visehradském družstevním projektu (viz Zpravodaj červen 2014, březen 2015) – a přímo získali i knižní výstupy, když nám přátelé z Utopia přinesli souhrn výzkumu ze všech čtyř zemí – včetně hlubších analýz. V příštích dílech se Vás pokusím s publikací blíže seznámit.

Neméně pozornosti jsme v neděli věnovali konceptu družstevního inkubátoru, na jehož startu nyní budeme intenzivně pracovat. Již nyní cítíme v této oblasti zájem a byli bychom rádi těmi, kteří vrátí družstvům důstojné místo v ekonomice a společnosti, které jim náleží. ◀

SETKÁNÍ ZEMĚDĚLCŮ

V polovině července byla Ilona Švihlíková pozvána na výroční schůzi Československé společnosti pro moderní zemědělství, která sdružuje významné osobnosti z oblasti vysokého školství, výzkumu, ale také představitelé zemědělských či zpracovatelských společností.

Ilona Švihlíková představila hlavní závěry své nejnovější knihy *Přelom: Od Velké recese k Velké transformaci*, včetně aktuálních vývojových trendů pro Českou republiku. Asi 30 účastníků mělo zájem nejen o globální trendy, ale značnou diskusi vyvolala lokální ekonomika jako tendence jdoucí proti globalizaci a proti velkým nadnárodním koncernům. Ty jsou samozřejmě činné i v oblasti zemědělství. Zde se někteří účastníci neshodli, zda se jedná o nový zásadní směr, či jen o „módu“, která bude mít spíše menší dopad na celkový trh.

Tradiční kritika padala na chování maloobchodních řetězců. Stručně zmíněna byla rakouská inspirace, kdy jsou národní dotace navázány na množství organické složky v půdě. Jiný vztah k půdě a vodě, které jsou právě např. v Rakousku chápány jako složka národního bohatství a nepodléhají tak kontraproduktivní komercializaci jako v ČR, byl všeobecně chválen. Jedním z klíčových faktorů změny je podle účinkující posílení vlastnictví a vztahu k rodné zemi, bez kterého bude změna jen velmi obtížná. ◀

AZ HLEDÁ...

ALTERNATIVA ZDOLA HLEDÁ MLADOU KVALIFIKOVANOU SPOLUPRACOVNÍCI PRO VEDENÍ ÚČETNICTVÍ (PÁR DOKLADŮ), KTEROU BYCHOM PŘÍPADNĚ ZAPOJILI DO DALŠÍ ZAJÍMAVÉ PRÁCE V NAŠICH PROJEKTECH S PARTICIPATIVNÍMI ROZPOČTY, DRUŽSTEVNÍM INKUBÁTOREM AP.

PRAHA 10 A PRAHA – ZBRASLAV ROZBÍHAJÍ PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET

Po rozpočtu s participativními prvky, který loni zrealizovala městská část Praha 7, přichází nyní první participativní rozpočet v ČR. Přistoupila k němu MČ Praha 10, která již zpracovala i jeho harmonogram se startem o prázdninách, v patách má MČ Praha – Zbraslav, která chce začít v září, ale ještě pravidla ladí. Vyplynulo to z průběhu tiskové konference zástupců uvedených dvou MČ a neziskovky Agora v Praze 17. 7. 2015.

Na Praze 10 program parozu nazvali Moje stopa, jeho koordinátorkou je Kateřina Vávrová. Starostka P 10 Radmila Kleslová (ANO) prohlásila, že pro první rok vyčlenili 5,0 mil. Kč a s přinejmenším stejnou částkou počítají i v dalších letech tohoto funkčního období, tj. celkem se 20 mil. Kč. Informační kampaň má začít s počátkem září, návrhy bude možné podávat od 14. 9. do 13. 11., následovat bude zhodnocení proveditelnosti, v lednu počítají s veřejnými debatami (tj. s fází, kterou na P7 loni vynechali), hlasování má proběhnout v únoru a projekty chtějí zrealizovat do konce roku. Hodnota projektů se má pohybovat od 50 000 do 1 000 000 Kč a mají být zaměřeny na stavby ve veřejném prostoru. Jako příklad starostka uvedla umístění laviček, výstavbu či opravu hřišť, výsadbu zeleně, úpravu parků atp. Nepočítá se s kulturními či sportovními akcemi, od toho jsou v rozpočtu jiné oblasti a programy. Hlasování proběhne internetově, nemajitelé internetu budou moci hlasovat na informačních střediscích MČ. Hlasující budou mít nejen kladné, nýbrž i záporné hlasy. Starostka spolu s radním Bohumilem Zoufalíkem (dříve ODS) tvrdila, že besed občanů se zúčastní, ale jen jako občané a nepočítají s vystoupeními, aby se tak vyhnuli stranické propagaci.

Zbraslavští, jejichž plány představil místostarosta Filip Gaspar, uvažují s částkou 500 až 700 tis. Kč. Postup zamýšlejí podobný jako na „desítce“, tedy včetně diskusí a realizací v příštím roce, přijmou ale i návrhy nejen na drobné investice, ale i akce. Paroz je zde součástí programu Otevřená radnice.

Dalšími městy, které vážně připravují paroz, jsou dle Vojtěcha Černého z Agory, Ostrava – jih a Jičín. Rozpočet s participativními prvky, inspirovaný Prahou 7, startují v Semilech. V březnu pořádá Agora konferenci o parozu, kde chce vyhodnotit zkušenosti z uvedených měst. ◀
(kru)

Harmonogram a rozdělení rolí		
Úřad	informování, vyhlášení	→ červenec – září 2015
Úřad + veřejnost	veřejná setkání ve 4 částech P10	→ září 2015
Veřejnost	podávání návrhů	→ 14. 9. – 13. 11. 2015
Úřad	kontrola proveditelnosti	→ 11/2015 – 1/2016
Úřad + veřejnost	veřejné debaty	→ leden 2016
Veřejnost	hlasování o návrzích	→ únor 2016
Úřad	realizace vítězných návrhů	→ 2016

DOPORUČUJEME

Na webové stránce Alternativy zdola můžete zhlédnout i videozáznamy z akcí, o nichž Zpravodaj přináší písemné zpravodajství.

Jde o záznam z tiskové besedy městských částí Praha 10 a Praha – Zbraslav k participativnímu rozpočtu, záznam z tiskové besedy Social Watch ke zveřejnění výroční zprávy za rok 2014 a záznam přednášky a besedy ekonomky Ilony Švihlíkové k její knížce Přelom, kterou uspořádala Československá společnost pro moderní zemědělství ve Slavkově u Brna. Můžete tak přímo poznat veřejné činitele, kteří na Praze 10 a ve Zbraslavi mají paroz na starost, vyslechnout podrobný výklad k sociální a ekonomické úrovni ČR a k boji proti chudobě a nerovnosti mužů a žen v ČR a nebo se seznámit s celistvým pohledem na současnou zlomovou dobu globální ekonomiky.
(kru)

ODKAZY

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=MNLOXQ-RJVU](https://www.youtube.com/watch?v=MNLOXQ-RJVU)

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=7WQN5YAYURI](https://www.youtube.com/watch?v=7WQN5YAYURI)

Přednáška Ilony Švihlíkové pro Společnost moderního zemědělství na téma, které probírá její kniha Přelom. Přednáška se uskutečnila dne 14. července ve Slavkově.

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=Nv3WHTSNJKA](https://www.youtube.com/watch?v=Nv3WHTSNJKA)

Záznam z konference o Janu Husovi, kterou pořádala 6. července KSČM v Táboře, kde hlavní referát přednesl europoslanec a historik Miloslav Ransdorf.

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=ME5BGDQF3HC](https://www.youtube.com/watch?v=ME5BGDQF3HC)

Tisková konference MČ Praha 10 a Praha - Zbraslav a MVO Agora k zahájení prvního ročníku participativního rozpočtu v uvedených dvou pražských částech, jež proběhla 15. července 2015

[HTTP://WWW.CESKATELEVIZE.CZ/CT24/REGIONY/1563400-JIZERSKE-HORY-ZAVEDOU-SVOU-MENU-PODPORI-MISTNI-PODNIKATELE](http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1563400-jizerske-hory-zavedou-svou-menu-podpori-mistni-podnikatele)

Osvědčený model lokální měny z Velké Británie nebo Německa chtějí zavést také v Jizerských horách. Na podzim by se tak na Liberecku nebo Jablonecku platilo vedle české koruny i „Jizerskou korunou“.

FESTIVAL LOKÁLNÍ EKONOMIKY BUDE LETOS V RUMBURKU

TÉMATEM JE SVĚPOMOCNÉ OŽIVENÍ PŘÍHRANIČNÍCH ČESKÝCH REGIONŮ

Třetí Festival lokální ekonomiky se uskuteční 26. a 27. září v severočeském městě Rumburk v okrese Děčín.

Jeho smyslem je opět prezentace příkladů dobré praxe, jejichž smyslem je hospodářské oživení regionů, na které „se zapomíná“. Děje se tak prostřednictvím národní konference lokální ekonomiky, jarmarku regionálních produktů a řemesel a přehlídky autentické místní kultury.

Národní konference lokální ekonomiky je opět dvoudenní. Na program je deset přednášek. V sobotu 26. září budou přednášky probíhat v konferenčním sále hotelu Lužan na Lužickém náměstí v Rumburku. Podíváme se na to, co znamená v dnešní době slovo kvalita, jakou roli může mít odkaz předků na rozvoj cestovního ruchu a nebo také co obnáší ekonomika farmy. V neděli 27. září konference pokračuje v Kulturním domě Rumburk a hlavním tématem čtyř přednášek ukončených lokálně ekonomickou dílnou bude přeshraniční spolupráce. V případě Šluknovského výběžku se jedná zejména o spolupráci se sousedním Saskem, nicméně podnětné informace jistě budou přenositelné do praxe jiných regionů. Proto vítáme účast hostů z jiných koutů naší republiky. Pokusíme se analyzovat, proč se přeshraniční spolupráce podporovaná různými projekty silně rozchází s realitou

všedního dne, kdy přeshraniční regiony na sebe pohlížejí jako na hospodářskou konkurenci a snaží se vzájemně se vytěžovat. Aktuálním příkladem je hlad v příhraničním Sasku po personálních zdrojích z České republiky, který je živen čtyřnásobným rozdílem ve výši minimální mzdy, což má fatální dopady pro firmy a podnikatele na české straně.

Lokální ekonomika je samozřejmě do velké míry o šikovnosti obyvatel konkrétního regionu. A právě tomu bude věnován celý jarmark regionálních produktů a řemesel, který se uskuteční jako součást festivalového programu v sobotu 26. září na rumburském Lužickém náměstí. Příležitost vystavovat a prodávat zde mají všichni výrobci a farmáři ze Šluknovského výběžku. Hlavní myšlenkou jarmarku je,

FESTIVAL LOKÁLNÍ EKONOMIKY
26. a 27. 9. 2015 - RUMBURK

III. NÁRODNÍ KONFERENCE LOKÁLNÍ EKONOMIKY
Sobota 26. 9. od 10.00 hotel Lužan, neděle 27. 9. od 9.00 Dům kultury Rumburk

JARMARK REGIONÁLNÍCH PRODUKTŮ A ŘEMESEL
Sobota 26. 9. od 10.00 do 17.00 Lužické náměstí Rumburk

PŘEHLÍDKA AUTENTICKÉ MÍSTNÍ KULTURY
Sobota 26. 9. od 10.00 do 17.00 Lužické náměstí Rumburk

Podrobné informace: www.lokalni-ekonomika.cz

aby se co nejširší spotřebitelská veřejnost dozvěděla o možnostech místní produkce a lidé mohli podpořit lokální ekonomiku nakupováním potravin a výrobků ze svého kraje. Jarmark bude doprovázet celodenní přehlídka autentické místní kultury. To znamená, že kulturní program bude sestaven z vystoupení a prezentací místních divadelních, tanečních a hudebních spolků nebo individuálních umělců. Naznačujeme tím, že nejlepší kultura je taková, kterou si lidé udělají sami bez účasti populárních a často i drahých mediálních hvězd. Konec konců, právě místní kultura je často opomíjena v ekonomickém kontextu, přitom má ale nesporné možnosti například v oblasti rozvoje cestovního ruchu.

Město Rumburk se nachází ve Šluknovském výběžku, což je jeden z nejchudších regionů České republiky. Protože je z velké části obklopen německým prostředím, místní obyvatelstvo je každodenně konfrontováno s tvrdou ekonomickou realitou. Lidé ze Šluknovska jezdí nakupovat a trávit volný čas do sousedního Německa, neboť mnohé zboží je tam kvalitnější a dokonce vyjde levněji. Důsledkem toho je další propad lokální ekonomiky se všemi nepříznivými aspekty jako je snižování mezd a životní úrovně, odchod obyvatelstva z regionu, úpadek podmínek pro podnikání a samozřejmě nepříznivé sociální důsledky. Je proto nutné situaci řešit a Festival lokální ekonomiky se snaží ukázat různé možnosti z české i zahraniční praxe. Festival pořádá Místní akční skupina Český sever ve spolupráci Městem Rumburk a dalšími partnery Více informací o této akci najdete na webovém portálu www.lokalni-ekonomika.cz. ◀

KALENDÁŘ

Vývoj současné civilizace je nadmíru horečnatý. Žijeme ve světě, který spoluvytváříme, ale kterému se musíme neustále přizpůsobovat. Toužíme po rozvoji, ale současně z něho máme strach. Je ten vůbec ten rozvoj dlouhodobě udržitelný? Má nějaké meze, a jestli ano, kde jsou? Na tyto a další otázky se pokusí odpovědět seminář **Trvale udržitelný rozvoj (výsledky ankety Alternativy Zdola)** který se bude konat dne 10. 9. 2015 od 17:00 v zasedací místnosti Domu odborových svazů Náměstí Winstona Churchilla, Praha 3 (vstup hlavním vchodem, přízemí) Účast v panelové diskusi potvrdili Ilona Švihlíková, Kateřina Vojtíšková, Jiří Guth. Panelovou diskusi moderuje Václav Exner. ◀

SPaS **Spojenectví práce a solidarity**

Vývoj současné civilizace je nadmíru horečnatý. Žijeme ve světě, který spoluvytváříme, ale kterému se musíme neustále přizpůsobovat. Toužíme po rozvoji, ale současně z něho máme strach. Je ten vůbec ten rozvoj dlouhodobě udržitelný? Má nějaké meze, a jestli ano, kde jsou? Na tyto a další otázky se pokusí odpovědět

seminář

Trvale udržitelný rozvoj
(výsledky ankety Alternativy Zdola)

který se bude konat dne 10. 9. 2015 od 17:00
v zasedací místnosti Domu odborových svazů
Náměstí Winstona Churchilla, Praha 3 (vstup hlavním vchodem, přízemí)

Účast v panelové diskusi potvrdili

Hona Švihlíková, Kateřina Vojtíšková, Jiří Guth

Panelovou diskusi moderuje Václav Exner.

JAN HUS A HUSITSTVÍ – ČERVENÉ LANO ČESKÝCH DĚJIN

Letošní 600. výročí upálení Mistra Jana Husa se stalo příležitostí k připomenutí jeho života, jeho myšlenek, k jejich hodnocení, stejně jako k připomenutí jeho předchůdců a následovníků, k rozborům husitské revoluce a k odkazům toho všeho pro pozdější generace včetně té současné. Kritika pokrytectví katolické církve, požadavky k návratu ke křesťanským idejím v reálném životě a z toho plynoucí zobecnění těchto postojů ke lži a pravdě v etice českého národa a jeho politické reprezentace se staly červenou nití či přímo lanem českých dějin do současnosti. Impuls pro protestantská hnutí na přelomu středo- a novověku, tolerantní prostředí předbělohorských českých zemí, odkaz

pro národní obrození a klíčová hodnota pro sebevědomí moderního českého národa, jasně propojená s politikou Tomáše Garrigua Masaryka a s východisky poúnorového vývoje,... a také význam pro dnešek – to lze najít a nad tím se lze zamyslet při sledování záznamů vystoupení historiků a publicistů na konferencích v Betlémské kapli a v Táboře, které jsou umístěny na webové stránce AZ. Historici Pavel Carbol, Marie Neudorflová a Martin Šandera, divadelní historik a režisér Jaroslav Someš, historik a europoslanec Miloslav Ransdorf, spisovatelka a publicistka Lenka Procházková představili různé stránky života a díla Jana Husa, vzpomněli desítky jmen dalších myslitelů jeho ražení, rozebrali rozličné výklady Husova odkazu v českých dějinách a přímo i nepřímo přednesli apel na českou veřejnost, aby na tento myšlenkový a morální odkaz nezapomněla a naopak naň navázala. Videozáznamy nabízejí úryvky a citace z Husových textů, popis společenského kontextu Husovy doby, encyklopedický výklad o Husovi a jeho soupeřích, výňatky z eseje filosofa Karla Kosíka, barvitě přiblížení rozruchu (veřejného i policejního) způsobeného premiérou Tylovy hry Jan Hus, obraz masarykovského a exilového uchopení Husa a husitství či emotivní přirovnání Jana Husa k soli této země. ◀
(kru)

EMANCIPOVAT PRACOVNÍ SÍLU

Především téma pracovní síly bylo předmětem diskuse k přednášce ekonomky Ilony Švihlíkové o její publikaci Přelom na letošním Antikapitalistickém kempu, která se uskutečnila 23. 7. 2015.

Zatímco samotná přednáška o knize je víceméně totožná pro různé skupiny posluchačů, rozdílné jsou následující besedy. Na již tradičním Antikapitalistickém kempu, kam Ilona Švihlíková zajíždí vlastně pravidelně, diskutující rozvinuli téma pracovní síly a jejího rozporu s kapitálem, což je i jednou z příčin krize, kterou zkoumá uvedená publikace. Ekonomka, vycházejíc z údajů o nevyužitém potenciálu produktivity práce, vidí jako nutný krok emancipaci práce, resp. dosud neuznávané práce, jako je kupř. v sociálních služ-

bách. Další cestu vidí nejen ve zkrácení pracovní doby, aby se mohly rozvinout již roky známé, ale málo využívané pracovní úsporné technologie, ale rovněž v uznání činností, které nepřinášejí zisk, avšak jejich objem roste a bude růst – např. péče o seniory.

V případě ČR a podobných středo a východoevropských států poukázala též na problém středněpříjmových států, které mají vyspělou pracovní sílu, ale ekonomicky vyspělejší a politicky silnější státy a jejich společnosti v nich brání rozvoji prací s vyšší přidanou hodnotou, aby si tak nevytvořily konkurenci a uchovaly ve svých zemích sociální smír. Středněpříjmové státy jsou tak tlačeny do pozice kolonií. ◀
(kru)

SKUTEČNOST JE HORŠÍ NEŽ OČEKÁVÁNÍ A PŘEDSTAVY

Současné ekonomické výsledky, rozsah chudoby, postavení žen v politice a společnosti, zbrojení a obchod se zbraněmi, ochrana lidských práv – to jsou všechno oblasti, kde proklamace státních orgánů, oficiální data a opatření jsou optimističtější, než jaká je skutečnost ať již konkrétního jevu samotného, nebo v kontextu dalších souvislostí a sfér. Vyplynulo to z vystoupení zástupců České koalice Social Watch – Veroniky Šprincové, Ilony Švihlíkové a Tomáše Tožičky – na tiskové konferenci při zveřejnění národní monitorovací zprávy SW pro ČR za rok 2014.

Tiskovou zprávu České koalice SW k této události si lze přečíst na webstránce AZ.

V. Šprincová ve svém vystoupení a v diskusi poukazovala na rozpor pozitivních plánů vlády Bohuslava Sobotky a nedotažených nebo chybějících konkrétních kroků v oblasti rovnosti mužů a žen. Přitom, jak dodala, vláda měla již zpracované plány, kupř. na zipové zastoupení žen, nebo existují směrnice EU, které třeba jen přenést do tuzemských pravidel a praxe. Přiznala, že ohledně budoucího konání vlády v dané oblasti narůstá její skepse. I. Švihlíková ocenila kvartální makroekonomická čísla české ekonomiky, ale upozornila na problémy ekonomik, na něž je hospodářství ČR navázáno, a na problémy a krize, které propukají ve finančním, ale i dalších sektorech globální ekonomiky. Kritizovalo podhodnocení české koruny, které snižuje motivaci k investicím a modernizaci technologií českých firem. Ocenila růst tuzemské spotřeby, tedy stabilizačního faktoru proti globálním výkyvům a vyslovila se pro podporu místních hospodářských cyklů a domácí spotřeby. Nebezpečí vidí v rizikovém vnějším prostředí, ve stagnačně-deflační pasti, v množících se rizicích zemí BRICS, v propadu cen ropy, v růstu vlivu vojensko-průmyslového kapitálu ve světě a v pasti středněpříjmové ekonomiky, v níž se ČR ocitla. T. Tožička konstatoval rozpor slov a činů ve sféře ochrany lidských práv v ČR, resp. v zahraniční politice ČR. Dokumentoval to na zbrojním obchodu, na destinacích zahraničního obchodu ČR se zbraněmi, kde jde často o válečné regiony. Odsoudil nekritičnost ČR vůči dlouhodobým porušovatelům lidských práv, např. vůči Saúdské Arábii, či nehlasování českých zástupců v OSN pro některé pozitivní opatření a smlouvy. Odkryl pokrytectví české strany ohledně pomoci uprchlíkům a zaostalým zemím třetího světa, neboť neplní závazky, k nimž se před lety přihlásila. trend ekonomiky pozitivní, i růst spotřeby (vynahrazují odloženou spotřebu), investiční aktivita, ale podhodnocená Kč, propad cen ropy, vnější prostředí riskantní, stagnačně-deflační past, rostou rizika v zemích BRICS. Třeba se věnovat domácí poptávce a lokální sféře – odolnost proti globálním vlivům Za pozitivní označil, že se státní aparát zajímá o bezdomovce, a uvítal ochotu vlády s veřejností diskutovat. ◀
(kru)

ODJIŠTĚNÁ SPOLEČNOST

ROZHOVORY O POTŘEBNÉ SPOLEČENSKÉ ZMĚNĚ

MAREK HRUBEC

Sociologické nakladatelství SLON, Praha, září 2015, 150 stran.

Vzáří byla publikována nová kniha rozhovorů, které osvětlují mnohé konflikty současné společnosti, ať už v oblasti sociální, ekonomické, politické, kulturní nebo vojenské. Tyto konflikty přinášejí velkou míru nejistoty a rizika do každodenního života mnoha lidí i celé společnosti. V této souvislosti můžeme hovořit o odjištěné společnosti a formulovat cesty k potřebné společenské změně.

Knížka si klade za cíl zpřístupnit kritické úvahy filozofa a sociálního vědce Marka Hrubce prostřednictvím rozhovorů, které s ním vedli autoři z Burundi, Egypta, Slovenska a Česka. Profesionálně se každý z nich věnuje trochu jiné oblasti společenskovedního zkoumání, jejich obory jsou filosofie, sociologie, politologie, anglistika, pedagogika a žurnalistika. Všichni sdílí obavy o současnou společnost v Česku, Evropě, Africe i jinde ve světě v soudobém systému patologického globálního kapitalismu.

Marek Hrubec odpovídá mimo jiné na tyto otázky: jaká je role nás, evropských občanů, v současném globálním uspořádání? Jaké problémy to přináší? A jaká je role lidí v tropické Africe? Jaké to přináší rozdíly v každodenním vnímání reality zde a tam? Jak se to týká historické a současné spravedlnosti? Jak jsou tyto otázky provázány s autoritou a autoritářstvím? Jak tyto jevy provázejí minulé i potenciální revoluce a transformace? Jaká východiska se pokoušejí přinést nové modely společnosti v Číně a Latinské Americe?

Rozhovory jsou výzvou ke kritickému přemýšlení o současné společnosti a jejích globálních i lokálních dramatických změnách. Uvádějí do debaty o nejisté společnosti, v níž dosavadní a nová rizika čekají jako nášlapné miny na přešlapy států, politiků, vědců, aktivistů i dalších občanů. ◀

„Lidé, čtěte! Čtěte tuto knížku! Nemusíte souhlasit s Markem Hrubcem ani s jinými z autorů zde zastoupených. Jen čtěte! Rada závažných hlasů tu nabízí kritický pohled na otázku, kterou si nemůžeme dovolit přehlédnout. Ve světě se rodí nové impérium. Lidé, čtěte!“

Prof. Erazim Kohák

Doc. PhDr. Marek Hrubec, PhD., filosof a sociální vědec, ředitel Centra globálních studií při Filosofickém ústavu Akademie věd ČR v Praze, od začátku roku 2014 také rektor East Africa Star University (na hranicích Burundi, Rwandy a DR Konga), nové univerzity pro studenty z konfliktních a postkonfliktních zemí východní Afriky.

Přednášel na univerzitách v mnoha zemích, nejen v EU a USA, ale např. také v Číně, Brazílii, Chile, Rusku, Íránu, Indii, Indonésii, Jižní Koreji či Novém Zélandu.

MARIE NEUDORFLOVÁ: SEDMÉ POKRAČOVÁNÍ O MISTRU JANU HUSOVI

Marie L Neudorfová: Sedmé pokračování O Mistru Janu Husovi, věnované jeho vztahu k češtině a úsilí ji učinit dostupnou obecnému lidu. Citáty z Husa vzaty hlavně z jeho drobného spisu Dcerka, který Hus napsal několik let před svým upálením (poslední vydání 1995). Spis se týkal základních morálních principů a čistého svědomí, důležitosti poznání a rozumu.

Bůh ... „činí lidi svaté, že jim dal rozum a chrání je od zlého ...“

„Boha je možné poznávat pamětí, rozumem a vůlí ...tvá paměť nemá přijmout nic, než co rozum káže.“

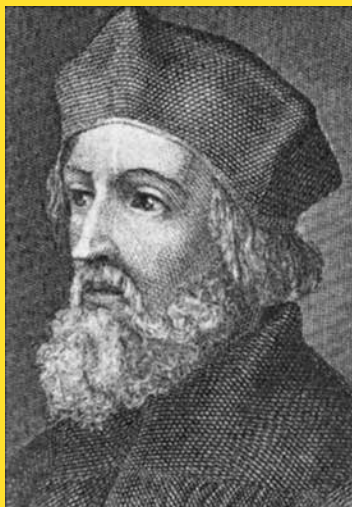
Tento aspekt rozumu, vyvinutého rozumu a svědomí, byl nutně svázán se znalostmi Bible i života. To zahrnovalo nutnost umožnit lidem obojí poznávat mateřským jazykem, češtinou. Latině, zakoreněné ve vzdělávání i v církvi většina lidí v podstatě nerozuměla, což byl jistě záměr katolické církve, které šlo především o svou vlastní moc.

Pražané měli štěstí, že Betlémská kaple, otevřená roku 1394 (založená měšťany Janem Křížem a Hanušem z Milheimu) byla určena výhradně pro kázání v mateřském jazyce. Od roku 1402 se stal v kapli kazatelem Mistr Jan Hus a kázání měl i několikrát za den. Kaple tehdy pojala přes tři tisíce věřících a na Husova kázání byla vždy přeplněna. Důležitý byl jak obsah mistrových kázání tak čeština, které se Hus čím dál více věnoval, neboť pochopil, že to byl nejdůležitější prostředek k duchovnímu a mravnímu povznesení lidu, záměrně církvi a mocnými zanedbaného. Pocházeje z chudého prostředí, dobře věděl, že nižší nesvobodné vrstvy měly zrovna tak cenný pozitivní duševní potenciál jako vyšší vrstvy, ale nikdo jim nadal možnost ho rozvinout, byly zneužívány mocnými, včetně církve jako bezprávná levná pracovní síla. Svoji úctu k českému jazyku vyjadřoval slovy: „V jazyce mé matky.“

Z tohoto hlediska Hus začal vnímat nelehké postavení ‚českého národa‘ ve vlastním království, zvláště ve městech, jako nespravedlivé,

ale zároveň jako něco, co bylo možné napravit, aby češi mohli používat svého jazyka všude ve své zemi. Univerzita byla českým králem Karlem IV. založena ku prospěchu obyvatel českého království, ale cizinci (většinou Němci) si brzy osobovali větší práva. Vzhledem k politickým potřebám krále Václava IV. se Janu Husovi podařilo zvrátit poměr hlasů na univerzitě, Češi dostali tři, cizinci jeden, což bylo i ve prospěch reformních postojů, neboť Němci nepřáli jim ani Čechům, ale byli loajální nemravnému papežství. To bylo veliké vítězství pro budoucnost Čechů. Někdy se zdůrazňuje,

že z české univerzity odešla řada cizích profesorů ke škodě úrovně univerzity. To neodpovídá skutečnosti, neboť tehdy převládající scholastika málo přispívala k obecnému vědění; pravda zjevená byla církví ještě dlouho stavěna nad pravdu poznanou a cizí učitelé patřili většinou mezi konservativní, kteří nepřáli zmrazujícím reformám (Masaryk je nazýval zkostnatělí scholasté).

Husovou velkou starostí byla dosažitelnost psané češtiny obecnému lidu. Spřežky zbytečně komplikovaly pravopis, na napsání některé souhlásky bylo potřeba někdy až tří souhlásek. A tak Hus vymyslel háčky a čárky, které pravopis důmyslně zjednodušily. Tento způsob psaní byl pak přijat i v jiných jazycích, dokonce i v němčině ho někteří lidé užívali ještě do poloviny 19. století. Hus používal tento pravopis ve svých překladech z latiny a to i částí Bible, která jinak byla obecnému lidu nedostupná. Tím položil ve své době neobvykle solidní základy ke vzdělávání českého národa. Hus pokládal za nemorální, aby lid zůstával nevědomý, manipulovatelný k materialistickým zájmům mocných, včetně církve. Předejít fatalismu, rozumět světu, ve kterém lidé žili, bylo potřeba rozvíjet rozum, kterým Bůh ... „činí lidi svaté, ... a chrání je od zlého ...“ a tím se rozvíjí i potřebný stupeň lidského svědomí. Český národ patřil v době reformace mezi nejvzdělanější, včetně žen, schopný se bránit zlu, což je tradice, kterou bychom měli ctít a rozvíjet. ◀

Zpravodaj AZ
(červenec-srpen 2015)

**Odpovědný
redaktor**
Karel Růžička

Grafický design a sazba
Michal Černý

**Do tohoto čísla
přispěli:**

Karel Růžička, Ilona Švihlíková,
Marie Neudorfová, Marek Hrubec

Zdroj fotografií
www.freeimages.com

Svoje připomínky, názory,
komentáře, prosím pošlete na
tuto e-mailovou adresu:

zpravodaj-az@seznam.cz

KONTAKTY

Web: www.alternativazdola.cz
E-mail: info@alternativazdola.cz
Facebook: www.facebook.com/alternativa.zdola
YouTube: kanál AlternativaZdola
Zpravodaj: zpravodaj-az@seznam.cz